

Premudratý

Občasník študentov 3.A Gymnázia v Gelnici

3. vydanie - Veľkonočné

Čo sa udialo?

Od posledného článku Čo sa udialo? ubehlo pár týždňov. Naposledy bolo spomenuté DOD pre deviatakov, vianočná burza a Polročný galavečer. Aké aktivity usporiadala pre nás škola od týchto posledných udalostí?

Vďaka burze stredných škôl a DOD pre piatakov sme spoznali veľa nových žiakov, ktorí mali možnosť vyskúšať si študijné programy viacerých stredných škôl a zároveň ich mohli zaujať aj dané prezentácie. Jednou z príležitostí pre nás bolo aj ukázať žiakom našu školu a obohatiť ich o naše skúsenosti a príjemné zážitky.

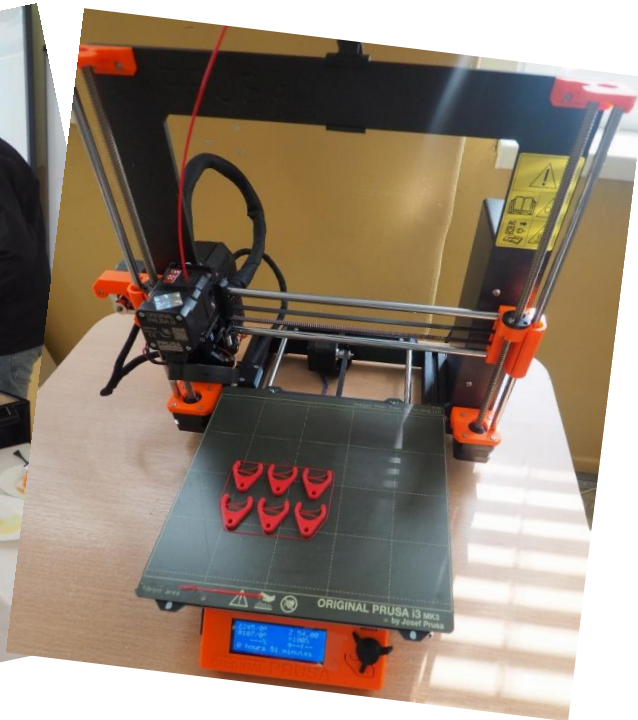
Žiaci sa radi zúčastňujú aj na rôznych olympiádach. Posledné týždne boli aj vďaka tomu náročné, keďže sa študenti pripravovali zúčastniť sa danej olympiády za pomoci učiteľov. Môžeme si spomenúť napr. biologickú olympiádu, olympiádu v anglickom jazyku a aj ekoolympiádu.

Marec je mesiac kníh. Na tento fakt sa nezabúda ani na našom gymnáziu. Študenti II.A počas maturitných testov sa vybrali na prechádzku do mestskej knižnice a tam rovno do oddelenia anglickej a americkej literatúry. Prečítali si knihu podľa ich výberu, vyhládali si o nej informácie, vybrali obľúbený citát a spracovali krásne projekty. Mesiac kníh si pripomenuli aj žiaci III.O a to aktivitou Čo práve čítame... Ich úlohou bolo doniesť si a predstaviť knihu, ktorú práve dočítali alebo mali dlhšie rozčítanú.

Marec je zaujímavosťou pre našu školu aj pre dva výnimočné dni. Týmito dňami sú 21.3. – svetový deň lesov, kedy sa mali žiaci ukázať v škole v zelenom alebo hnedom a 23.3. – svetový deň vody, kedy sme mali prísť v modrom. Týmto spôsobom sme si oba dni uctili.

Burza stredných škôl

Burza stredných škôl

Burza stredných škôl

Burza stredných škôl

DOD Piatakov

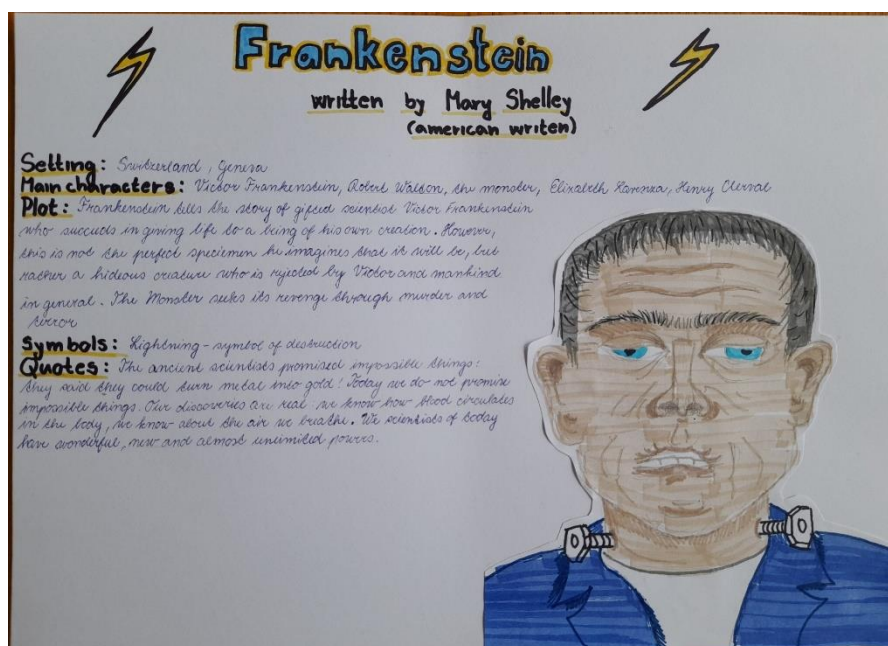
DOD Piatakov

Marec je mesiac kníh – aktivita II.A

Marec je mesiac kníh – aktivita II.A

Marec je mesiac kníh – aktivita II.A

Veľkonočné tradície

Slovensko

Majú poväčšine náboženský či symbolický význam a dodržiavajú sa u nás oddávna. Veľkonočné oslavy patria medzi najdôležitejšie kultúrne a spoločenské udalosti, ktoré predstavujú **oslavu jarných dní**, prebúdajúcej sa prírody a nového života.

Zelený štvrtok:

- Jedávajú sa pokrmy zo zelených listov špenátu, mladé žihľavy a šťavela (napr. polievky, prívary...)
- Na večer sa jedávali husté zeleninové polievky, aby sa vydržal piatkový pôst

Veľký piatok:

- Deň umučenia a smrti Ježiša Krista
- Jedlo sa striedlo, zvyčajne kyslé ryby, kaše, mliečne polievky, mrvance v mlieku, rezance s makom
- V ľudových poverách sa spája s magickými silami
- nemalo sa nič požičiavať, lebo požičaná vec by mohla byť začarovaná
- nesmeli sa manipulovať so zemou (ryť, kopáť) ani prať bielizeň, lebo by bola namočená Kristovou krvou

Biela sobota – veľkonočná vigília (bohoslužba na Veľkú noc pripomínajúca Kristovo zmŕtvychvstanie):

- Názov môže pochádzať aj zo zvykov veľkého upratovania a bielenia, ktoré sa konali v tento deň
- Dodržiava sa pôst
- Chystajú sa tradičné veľkonočné pokrmy na sviatky

Tieto jedlá boli využívané aj ako symboly: napr. šunky symbolizovala telo Ježiša Krista, vajíčka zas plnosť a nový život, klobásky symbolizovali korbáč, ktorým bičovali Ježiša, chren bol symbolickou pripomienkou umučenia Baránka Božieho, tradičný biely koláč s výzdobou z cesta a vrkočom po obvode s malými guľkami bol symbolom trňovej koruny a klinec a červené víno symbolizovalo krv Ježiša Krista.

Veľkonočná nedeľa:

- V nedeľu je najväčšia slávnosť kresťanského cirkevného roku, pri ktorej sa oslavuje Kristovo vzkriesenie
- Cirkev rozhodla, že to bude vždy prvá nedeľa po prvom jarnom splne. Preto je tiež každý rok Veľká noc inakedy
- V tento deň sa všetci ponáhľali do kostola, kde sa svätily veľkonočné pokrmy (baránok, mazance, vajcia, víno)

Veľkonočný/Červený pondelok:

- Bolo zvykom, že po významných sviatkoch sa deň nepracovalo
- Preto je aj dnes Veľkonočný pondelok dňom pracovného pokoja, hoci sa cirkevné sviatky končia v nedeľu

Maľovanie vajíčok

Dievčence maľovali vajíčka – kraslice zdobili najrôznejšími spôsobmi od tých najpoužívanějších, ktoré poznáme dodnes, po tie menej známe. Pôvodne prevládali vajíčka červenej farby, ktorá znásobovala symboliku plodnosti a života.

Často sa varili vo vode s cibuľovými šupinami, kôrou stromov, vo vode so šafranom či koreňmi rastlín.

Tradičná oblievačka a šibačka v rôznych oblastiach Slovenska

Veľkonočný pondelok sa niesol v znamení tradičnej oblievačky a šibačky korbáčmi. **V západoslovenských oblastiach švihali dievčence pletenými, zdobenými korbáčmi** – mládenci sa snažili upliesť čo najkrajšie. Pri šibaní sa hovorili rôzne rýmovačky, riekanky, čo sa traduje až dodnes.

Pôvodne sa korbáče na **strednom a východnom Slovensku** nepoužívali. Miesto nich sa nosili **vedrá vody – alebo nenosili, ved' stačilo sviatočne oblečené dievčence vykúpať v potoku**. Domáci ich po kúpačke pohostili pálenkou, šunkou, koláčmi, vajíčkami.

Francúzsko

Veľkonočné sviatky „po francúzsky“ nemajú veľký náboženský podtext, zväčša sa nesú v znamení vynikajúcej francúzskej kuchyne. Tradičnou veľkonočnou pochúťkou je jahňacina na niekoľko spôsobov, ale nájdeme tu aj množstvo sladkých maškrt z čokolády a marcipánu.

Francúzi sa obdarovávajú drobnými darčekmi a deti hľadajú špeciálne sladkosti ukryté v dome alebo v záhrade. Zaujímavosťou je, že tieto sladkosti tu neschováva zajac, ako jeden so symbolov Veľkej noci v mnohých iných krajinách, ale zvony cestou z Ríma.

Prečo? Nuž na Veľký piatok v celom Francúzsku nezvonia zvony, pretože podľa tamojšej legendy odleteli do Ríma, kde sa naplnia vajcami a pri spiatočnej ceste ich rozhadzujú do záhrad a domov.

Nórsko

Nóri majú neobyčajnú tradíciu, ktorá sa volá „**Paaskekrim**“, čiže Veľkonočný zločin. Okrem maľovania vajíčok riešia obyvatelia vraždy a lúpeže. Tamojšie televízie vysielajú kriminálne a detektívne príbehy a ten istý trend nasleduje aj tlač. Ak práve nehádajú, kto je vrah, radi chodia na prechádzky do prírody.

Fínsko

V tejto škandinávskej krajine sa deti na Veľkú noc prezliekajú za roztomilé čarodejnice. S maskami a šálmi okolo hlavy chodia ulicami, recitujú tradičné básničky a prosia o čokoládové vajcia. Nesú pri tom tiež zväzky vŕbových konárov zdobených perím.

V niektorých častiach západného Fínska sa o Veľkonočnú nedeľu zapalujú veľké ohne. Táto severská tradícia vyplýva z presvedčenia, že plamene odháňajú zlých duchov a čarodejnice, ktoré lietajú okolo na metle medzi Veľkým piatkom a Veľkonočnou nedeľou.

Sicília

V sicílskom mestečku Prizzi miestni pochodujú vo veľkých róbach a tváre si zakrývajú pozinkovanými diabolskými maskami. Naobliekaní diabli celý deň naháňajú “duše” po meste a nútia ich, aby im platili za nápoje. Na konci dňa diablov už tradične zaháňajú Panna Mária a Ježiš Kristus a namiesto nich posielajú do mestečka anjelov.

Írsko

V Írsku je obdobie pred Veľkou nocou obdobím pôstu a modlitieb. Veľkonočná nedeľa je dňom, kedy Íri vychádzajú do ulíc **tancovať**. Tancom súťažia o koláče. Rovnako, ako vo Švédsku, je tu populárne „**gúľanie vajíčok**“. Každý súťažiaci obdrží paličku, alebo lyžičku a má za úlohu čo najrýchlejšie dokotúľať vajíčko k cieľovému bodu.

Gúľanie vajíčok

Autorka: Nina Konečná

Kreatívne okienko - Inšpirácia na Veľkonočnú výzdobu

NA SLOVÍČKO S - MATÚŠOM KURILLOM...

1. Ako dlho sa venuješ ľudovej hudbe?

Ľudovej hudbe sa venujem už 5 rokov (tento rok to bude 6 rokov), a som vďačný že som mal príležitosť začať tvoriť hudbu a byť súčasťou jednej veľkej rodiny.

2. Na aké hudobné nástroje hráš?

Už od mala hrávam na cimbal.

3. V akej hudobnej skupine alebo súbore pôsobíš a ako dlho v nich pôsobíš?

V ľudovej hudbe KuFer, pôsobím tam 5 rokov.

4. Ako často mávate vystúpenia?

Na túto otázku nedokážem odpovedať presne ale najviac vystúpení je samozrejme v lete.

5. Vieš si predstaviť aby si to čo robíš teraz robil celý život?

Momentálne to beriem ako vyplnenie voľného času ale nedokážem si predstaviť aby som sa tým vedel užiť.

6. Ako je to s tebou a Veľkou nocou chodievalš niekam a dodržiavaš tradície ak áno ako to celé prebieha?

Áno samozrejme že chodievam každý rok tak tradične spolu s ďalšími členmi ĽHS Kufer a ľudového súboru Borievka. Prebieha to tradične vezmeme vedrá plné ľadovej vody a korbáče a ideme no s korbáčmi osobne nesúhlasím nemyslím si že to je správne no tradície sú tradície. Po oblievaní nás čakajú typické odmeny ako veľkonočné koláče, údeniny alkohol a peniaze..

7. Myslíš že by sa tieto tradície mali zachovať?

Myslím si že tieto tradície by sa určite mali zachovať pre ďalšie generácie.

Veľkonočné prekvapenie

Suroviny

- 200 g - čokoláda (mliečna, horká)
- 200 g - čokoláda biela
- Podľa potreby cera (alebo maslo)

Plnka

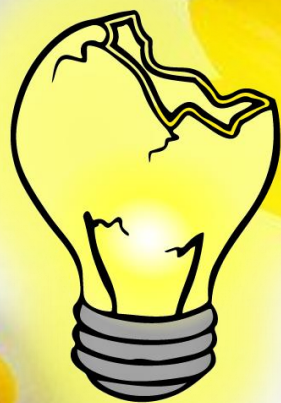
- 250 ml smotana kyslá
- 250 g tvaroh jemný
- 1 bal. (za studena Dr. Oetker) želatína v prášku
- Zavrúvané marhule (alebo iné ovocie)
- 1 bal. cukor vanilínový

Postup:

1. Čokoládu bielu a tmavú polámeme na menšie kúsky, každú do samostatnej misky. K čokoláde pridáme Ceru a rozpustíme na vodnom kúpeli.
2. Pripravíme silikónové formičky (u mňa veľkonočný motív) a zdobenie.
3. Pripravenou čokoládovou polevou vytrieme silikónové formičky a dáme do chladničky stuhnúť.
4. Suroviny na plnku. Želatínu pripravíme podľa návodu pridáme tvaroh, kyslú smotanu, vanilínový cukor, ovocie pokrúvané na menšie kúsky, premiešame a naplníme formičky so stuhnutou čokoládou, vrch uhladíme. Dáme do chladničky stuhnúť. Stuhnuté potrieme čokoládovou polevou a opäť dáme do chladničky stuhnúť.
5. Po stuhnutí opatrne vyklopíme z formičiek. Dobrú chuť.

Autorka: Gabriela Emma Kolesárová

Prajeme Vám všetkým krásnu
Veľkú noc